

Vlaams Ministerie
van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie
Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de doorlichting van Vrije Basisschool te Zingem

Hoofdstructuur bao

	Instellingsnummer	24364
	Instelling	Vrije Basisschool
directeur		Jacques DHONDT
adres		Kwaadstraat 20 - 9750 ZINGEM
telefoon		09-384.38.75
fax		09-384.97.90
e-mail		vsz@cac.be
website/URL		www.cac.be/vsz
	Bestuur van de instelling	969444 - Kath. Schol. Regio Berg en Dal te ZINGEM
adres		Kwaadstraat 13 - 9750 ZINGEM
	Scholengemeenschap	121269 - Kruizinga te GAVERE
adres		Kloosterstraat 2 - 9890 GAVERE
	CLB	115048 - Vrij CLB Zuid - Oost - Vlaanderen te OUDENAARDE
adres		Burgschelde 7 - 9700 OUDENAARDE
	Dagen van het doorlichtingsbezoek	7/11/2011, 8/11/2011, 10/11/2011
	Einddatum van het doorlichtingsbezoek	10/11/2011
	Datum bespreking verslag met de instelling	18/11/2011
	Samenstelling inspectieteam	
	Inspecteur-verslaggever	Johan Kets
	Teamleden	Katrien De Roo
	Deskundige(n) behorend tot de administratie	nihil
	Externe deskundige(n)	nihil

INHOUDSOPGAVE

INLEIDING	3
1. SAMENVATTING	5
2. FOCUS VAN DE DOORLICHTING	6
2.1 Leergebieden in de focus	6
2.2 Procesindicatoren of -variabelen in de focus	6
3. VOLDOET DE SCHOOL AAN DE ERKENNINGSVOORWAARDEN?	7
3.1 Kleuteronderwijs: wereldoriëntatie	7
3.2 Kleuteronderwijs: muzische vorming	8
3.3 Lager onderwijs: wereldoriëntatie	9
3.4 Lager onderwijs: muzische vorming	10
4. BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?	11
4.1 Professionalisering	11
4.2 Begeleiding	12
5. ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL	13
6. STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL	15
6.1 Wat doet de school goed?	15
6.2 Wat kan de school verbeteren?	15
6.3 Wat moet de school verbeteren?	15
7. ADVIES	16
8. REGELING VOOR HET VERVOLG	16

INLEIDING

Dit verslag is het resultaat van de doorlichting van uw instelling¹ door de onderwijsinspectie van de Vlaamse Gemeenschap. Het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 geeft haar de opdracht hiertoe.

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de instelling de erkenningsvoorwaarden respecteert, of ze op systematische wijze haar eigen kwaliteit bewaakt en of ze zelfstandig de tekorten kan remediëren.

Het advies in dit verslag heeft betrekking op alle erkenningsvoorwaarden uitgezonderd de voorwaarden betreffende hygiëne, veiligheid en bewoonbaarheid.

Vanaf het schooljaar 2011-2012 vindt de controle op de erkenningsvoorwaarden betreffende bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne gelijktijdig met de doorlichting plaats. Deze controle op bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne resulteert in een afzonderlijk verslag. Alle verslagen worden gepubliceerd op www.doorlichtingsverslagen.be.

Het referentiekader dat de onderwijsinspectie gebruikt bij een doorlichting is opgebouwd rond de componenten context, input, proces en output:

- context: de omgevingskenmerken en de kenmerken van administratieve, materiële, bestuurlijke en juridische aard die de instelling karakteriseren
- input: kenmerken van het personeel en van de leerlingen of cursisten van de instelling
- proces: initiatieven die een instelling neemt om output te realiseren, rekening houdend met haar context en input
- output: de resultaten die de instelling met haar leerlingen of cursisten bereikt.

Meer info over het CIPPO-referentiekader vindt u op www.onderwijsinspectie.be.

De doorlichting bestaat uit drie fases: het vooronderzoek, het doorlichtingsbezoek en de verslaggeving.

Tijdens het vooronderzoek selecteert de onderwijsinspectie de onderwijsdoelstellingen en de procesindicatoren of -variabelen die het inspectieteam onderzoekt tijdens het doorlichtingsbezoek.

Tijdens het doorlichtingsbezoek verzamelt het inspectieteam bijkomende informatie via observaties, gesprekken en analyse van documenten.

Het resultaat van de doorlichting is het doorlichtingsverslag.

Het doorlichtingsverslag vangt aan met een voor het brede publiek toegankelijke samenvatting. Het vervolgt met een beschrijving van de doorlichtingsfocus.

Tijdens een doorlichting zoeken de onderwijsinspecteurs een antwoord op drie onderzoeksvragen:

- In welke mate voldoet de instelling aan de onderwijsdoelstellingen? (het erkenningsonderzoek)
- In welke mate onderzoekt en bewaakt de instelling op een systematische manier de kwaliteit van de processen zodat deze bijdragen tot het bereiken/nastreven van de onderwijsdoelstellingen? (het kwaliteitsonderzoek)
- Is er in de instelling een algemeen beleid dat het mogelijk maakt om zelfstandig tekorten weg te werken? (het onderzoek 'algemeen beleid')

In drie hoofdstukken geeft de onderwijsinspectie een antwoord op deze vragen.

¹ Instelling: onderwijsinstelling of CLB (Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, artikel 2, 11°). Onderwijsinstelling: een pedagogisch geheel waar onderwijs georganiseerd wordt en waaraan een uniek instellingsnummer toegekend is (Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, artikel 2, 13°).

Om de kwaliteit van de processen in kaart te brengen gebruikt de onderwijsinspectie een kwaliteitswijzer. Het inspectieteam gaat met de kwaliteitswijzer na of de instelling bij haar activiteiten aandacht heeft voor

- doelgerichtheid: welke doelen stelt de instelling voorop?
- ondersteuning: welke ondersteunende initiatieven neemt de instelling om efficiënt en doelgericht te werken?
- doeltreffendheid: worden de doelen bereikt en gaat de instelling dit na?
- ontwikkeling: heeft de instelling aandacht voor nieuwe ontwikkelingen?

Meer informatie over de kwaliteitswijzer vindt u eveneens op www.onderwijsinspectie.be.

Wat de instelling goed doet, wat de instelling kan verbeteren en wat de instelling moet verbeteren komt aan bod bij 'Sterktes en zwaktes van de instelling'.

Het doorlichtingsverslag eindigt met een advies dat betrekking heeft op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van de instelling. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de instelling of van structuuronderdelen
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen als de instelling binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of de instelling de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve verslag informeert de directeur van de instelling leerlingen, ouders en/of cursisten over de mogelijkheid tot inzage. De directeur van het centrum voor leerlingenbegeleiding informeert de centrumraad.

Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de instelling het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de instelling of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De instelling mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1. SAMENVATTING

Vrije basisschool 'De Regenboog' in Zingem lijkt het dipje in de schoolbevolking voor goed achter zich te laten. Het aantal leerlingen is in enkele jaren zowat verdubbeld. De sterke profilering, een laagdrempelige opstelling naar ouders toe en de inzet van het team zijn daar wellicht niet vreemd aan. Het lerarenkorps kende de laatste jaren een sterke verjonging.

Uit het **erkenningsonderzoek** blijkt dat de school zowel voor **wereldoriëntatie** als voor **muzische vorming** ernstige inspanningen levert om de leerplandoelen na te streven en te realiseren. Het team kan dit nog niet altijd met outputgegevens staven. Maar de manier waarop leerkrachten hun aanbod plannen en bewaken en de didactische praktijk in de meeste klassen bevat sterke aanwijzingen dat ze in dit opzet slagen.

In de **kleuterafdeling** komen beide leergebieden geïntegreerd aan bod, vanuit een thematische aanpak. Alle kleuterjuffen kaderen hun activiteiten binnen de ontwikkelingsaspecten die ze bij kinderen kansen geven, en vaak ook vanuit leerplandoelen en/of ontwikkelingsdoelen. Alleen is er voor dit laatste nog weinig duidelijkheid wanneer, hoe frequent en hoe diepgaand dit moet gebeuren. Leren van elkaar en goede schoolafspraken kunnen hier een oplossing bieden.

Goed gestructureerde speelwerkplekken en uitdagende activiteiten bieden kleuters kansen tot exploreren en tot muzisch omgaan met allerlei expressievormen. Het team maakte afspraken voor gradatie en continuïteit, maar nog minder over de streefwoordschat binnen de thema's. De leerkrachten hebben aandacht voor een werkelijkheidsgericht aanbod, voor hoekenverrijking en voor het informeren van ouders. Creativiteit krijgt nu en dan meer ruimte, als kinderen mogen kiezen uit meerdere materialen en technieken. Kleuters krijgen stimulerende feedback over hun aanpak en over het bereikte resultaat.

Het team van de **lagere afdeling** wil zich voor wereldoriëntatie bewust niet binden aan een onderwijsleerpakket. Op zich een uitgelezen kans om beter te kunnen inspelen op de plaatselijke context en op de actualiteit. Dit is echter niet altijd zichtbaar aan de klaswand of op tijd- en ruimtekaders.

Plannen en bewaken van het aanbod vanuit leerplandoelen, gebeurt in vele gevallen wel consequent. Ook voor continuïteit en gradatie zijn er goede afspraken.

Meerdere maatschappelijke thema's krijgen heel wat aandacht, hoewel soms nog geïsoleerd en eerder cursorisch. ICT en leren leren daarentegen, zijn goed geïntegreerd in de thema's. Enkele aspecten kunnen nog meer aandacht krijgen: per les dominante doelen kiezen, voldoende onderwijstijd voorzien en het omgevingsboek verfijnen.

Muzische vorming kwam later in het implementatieproces van 'nieuwe' leerplannen voor. Ook voor dit leergebied doen de meeste leerkrachten inspanningen om te verantwoorden dat hun aanbod kadert in de deelleerplannen en dat het volledig is. Vaak grondig uitgewerkte plannen, overzichten per domein en ook een inderhaast geturfde lijst met algemene doelen moeten garanderen dat alles conform de maatschappelijke verwachtingen gebeurt. In de klaspraktijk is er groeiende aandacht voor het evenwicht tussen beschouwen en creëren en voor het evenwicht 'proces – resultaat – techniek' merkbaar.

Evaluatie blijft een nog te nemen hindernis. Op dit moment is ze onvolledig in het leerlingenrapport, moeilijk terug te vinden in het leerlingvolgsysteem en soms vervat in weinig transparante cijfers. Toch leven er bij enkele teamleden interessante ideeën over observeerbare criteria, ontwikkelingsgerichte reflectie en feedback. Jammer dat deze nog niet doorstromen naar de collega's.

Om na te gaan of de school haar eigen kwaliteit bewaakt, werden twee **ondersteunende processen** onderzocht: deskundigheidsbevordering en leerbegeleiding.

Om **deskundigheidsbevordering** doeltreffend te organiseren, probeert de school nascholingsinitiatieven te koppelen aan de lopende prioriteiten. Deze zijn echter te talrijk,

een mix van ‘warm houden’ en ‘vernieuwen’, waardoor ze aan slagkracht inboeten. Het vernieuwingsproject rond techniek is een mooi voorbeeld van effectieve professionalisering. Het vertrekt vanuit een doordachte visie, zorgt voor een breed draagvlak binnen en buiten de school en heeft effect op het onderwijsleerproces. Het vormt een uitdaging om deze strategie ook bij andere vernieuwingsprocessen toe te passen. Het groeiend aantal teamleden in een nieuwe opdracht maakt duidelijke afspraken en didactische coaching meer dan ooit noodzakelijk.

Leerbegeleiding steunt op bewuste keuzes. De klasleerkrachten staan in voor de eerstelijnszorg, met aandacht voor een warm leerklimaat en binnenklasdifferentiatie als voornaamste pijlers. Het niveau van de ‘speciale zorg’ berust bij de zorgleerkrachten, onder coördinatie van de directeur. Hier ligt de nadruk meer op remediëring. Ook op dit vlak toont het team zich veranderingsbereid met de optie tot verdiepen van de handelingsgerichte aanpak en met de herwerking van het kindvolgsysteem in de kleuterafdeling. Het leerlingvolgsysteem in de lagere afdeling kan ook een bijsturing krijgen, zodat de evolutie van het totale kind beter in beeld komt.

De GOK-werking voldoet aan de decretale voorschriften. Een reflectie op de effecten voor de doelgroepeleringen kan nog diepgaander gebeuren. Aandacht voor doeltreffendheid is trouwens een aandachtspunt voor de totale zorgaanpak.

Het **beleid** van de school ligt hoofdzakelijk bij een gedreven directeur, die schoolprofilering, een goede teamgeest en een nauwe band met de ouders als belangrijke objectieven ziet. Toch voelen teamleden zich gehoord bij beleidsbeslissingen en werken ze enthousiast mee aan de genomen opties. De combinatie van outputanalyse en systematische zelfevaluatie in functie van kwaliteitsverbetering verdient nog meer aandacht. Het opvolgen van externe aanbevelingen daarentegen verliep heel nauwgezet.

Het inspectieteam besluit deze doorlichting met een **gunstig advies** voor de hele school. Het feliciteert alle teamleden en de directeur voor hun inzet en hoopt dat de vaststellingen in dit verslag hen motiveren om verbeterpunten aan te pakken en verder te streven naar kwaliteitsvol onderwijs voor alle kinderen.

2. FOCUS VAN DE DOORLICHTING

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting heeft de inspectie leergebieden en procesindicatoren/procesvariabelen geselecteerd voor onderzoek tijdens de doorlichtingsbezoeken.

2.1 Leergebieden in de focus

Kleuteronderwijs

wereldoriëntatie

muzische vorming

Lager onderwijs

wereldoriëntatie

muzische vorming

2.2 Procesindicatoren of -variabelen in de focus

Personeel

Professionalisering

Deskundigheidsbevordering

Onderwijs

Begeleiding

Leerbegeleiding

3. VOLDOET DE SCHOOL AAN DE ERKENNINGS-VOORWAARDEN?

Het onderzoek naar het voldoen aan de erkenningsvoorwaarden levert voor de geselecteerde leergebieden het volgende op:

3.1 Kleuteronderwijs: wereldoriëntatie

Voldoet

Motivering

- Uit de documenten, gesprekken en observaties blijkt dat het team voldoende inspanningen levert om de leerplandoelen na te streven.
- Leerkrachten krijgen vooral tijdens observaties zicht op de **vorderingen** van de kleuters voor dit leergebied. Sommige notities verwijzen – eerder indirect – naar bestaansdimensies of doelen van wereldoriëntatie.
- In hun dagplanning koppelen de leerkrachten hun **aanbod** aan ontwikkelingsaspecten die ze bij de kleuters willen bereiken. Soms verwijzen ze ook naar leerplandoelen of ontwikkelingsdoelen, hoewel daarover nog weinig schoolafspraken bestaan.
- Er is meer gelijkgerichtheid bij het kiezen van enkele dominante ontwikkelingsaspecten per thema en bij het streven naar een evenwicht in die keuzes over de thema's heen.
- Enkele jaren geleden controleerde het team of alle betrokken leerplandoelen kansen krijgen binnen de jaarlijks weerkerende belangstellingscentra of binnen het aanbod in de hoeken. De zo ontdekte hiaten gelden als aandachtspunt bij de keuze van activiteiten.
- Het overzicht met leerplandoelen, de hoeken- en activiteitenfiches met ontwikkelingslijnen en het overleg op donderdagmiddag zorgen voor de nodige gradatie. Het is zelden de gewoonte om afspraken te maken over de nagestreefde woordenschat binnen de thema's. Een groeilijn met (eerder wiskundige) begrippen komt hier wel voor een stuk aan tegemoet.
- Het team maakte, naar aanleiding van vorige aanbevelingen, wel afspraken rond continuïteit bij het hanteren van kalenders en pictogrammen.
- In enkele gevallen speelt het kalenderaanbod wellicht in op de leergierigheid van sneller ontwikkelende kleuters, maar is het te hoog gegrepen om met de volledige groep te behandelen. Ook op dit vlak kan het leerplan een referentiekader zijn.
- Elke kleuterjuf heeft uitdrukkelijk aandacht voor hoekenverrijking in functie van het lopende thema. De vaak goed gestructureerde speelwerkplekken, met uitdagende materialen bieden kleuters kansen tot intensief en betrokken **exploreren** van de werkelijkheid.
- Leeruitstappen en externen die op school uitgenodigd worden, zorgen voor een goede band met de realiteit. Vaak brengt de juf ook een stukje werkelijkheid in de klas. Het lopende thema is aan de klaswand herkenbaar in foto's en illustraties.
- In een nieuwsbrief krijgen ouders bij het begin van elk thema uitgebreide informatie over de geplande activiteiten. Kleuters krijgen de kans om materialen van thuis mee te brengen, wat hun betrokkenheid verhoogt.
- De gymleerkracht kent de thema's en zorgt meestal voor activiteiten die daarbij aansluiten.
- De overstap naar de lagere afdeling krijgt bij de oudste kleuters de nodige aandacht. Tijdens 'klasoverschrijdend hoekenaanbod' maken kinderen kennis met de eerste klas. Overleg tussen beide leerkrachten zorgde voor afstemming tussen de gebruikte kalenders. Soms biedt de juf van de eerste klas zorgondersteuning bij de vijfjarigen.
- Via een grondig uitgewerkte prioriteit rond techniek, maakte het team een hele **ontwikkeling** door bij de aanpak van dit domein van wereldoriëntatie. Leerkrachten plannen heel expliciet activiteiten binnen deze bestaansdimensie en gebruiken de

beschikbare materialen uit de 'klusmachine'. De samenwerking met een hogeschool resulteerde al in diverse kant-en-klare pakketten, die interessante ideeën bieden op dit vlak.

- Het overleg op donderdagmiddag is een waardevol forum om ideeën uit te wisselen. Hoe je het meest efficiënt met leerplannen en andere referentiekaders omgaat, kwam wellicht nog minder ter sprake. De voorbeelden van goede praktijk die op school aanwezig zijn, stromen nog te weinig door naar de andere teamleden.

3.2 Kleuteronderwijs: muzische vorming

Voldoet

Motivering

- De school kan aantonen dat ze initiatieven neemt om haar inspanningsverplichting op dit terrein na te komen.
- Muzische ontwikkeling is een onderdeel van het kindvolgsysteem in de kleuterafdeling. Tweemaal per jaar schatten de leerkrachten eerder globaal de **vorderingen** van elke kleuter in voor dit leergebied. Vaak verduidelijken ze hun keuze voor 'laag-midden-hoog' in enkele zinnen.
- In dagelijkse observaties zijn het vooral de meer technische doelen van muzische vorming die aandacht krijgen.
- Net als voor wereldoriëntatie, verwijzen leerkrachten bij het **aanbod** van muzische activiteiten naar het referentiekader van de koepel en – minder frequent - naar leerplan- of ontwikkelingsdoelen. Ook voor dit leergebied werd meestal nagegaan in hoeverre de leerplandoelen aan bod komen in vaste thema's of in de hoeken.
- Om een zeker evenwicht tussen de verschillende muzische domeinen te bewaken, noteren de leerkrachten in een rooster welke activiteiten ze per maand planden.
- Heel recent kregen ze van de directeur ook een uitgebreid overzicht met de algemene doelen uit het leerplan. Het is de bedoeling dat ze in deze lijst turven wat al behandeld werd en zo een zicht krijgen op de volledigheid van hun aanbod.
- Het overzicht van leerplandoelen biedt wel al inspiratie voor een gegradeerd aanbod. Maar het zal nog wat overleg en begeleiding vragen om dit instrument op een haalbare manier te hanteren als ondersteuning voor de klaspraktijk.
- Tijdens de **activiteiten** is er veel aandacht voor een muzische inkleding of verwerking. Liedjes en versjes begeleiden het onthaalmoment, expressief taalgebruik van de juf zorgt voor een sterke inleving van de kleuters. Poppenspel is een werkvorm die niet vergeten wordt. Meegebracht materiaal stimuleert het rollenspel.
- De thematische aanpak zorgt voor integratie van muzische activiteiten in andere leergebieden.
- Voor beeldopvoeding is in de meeste klassen een goed evenwicht merkbaar tussen twee- en driedimensioneel werk. Soms kunnen kleuters kiezen uit meerdere technieken of materialen, wat ruimte biedt voor creativiteit. Andere keren is er weinig keuze en moet experimenteren het afleggen tegen 'nadoen wat de juf voortoont'.
- Tussendoor geven leerkrachten kinderen stimulerende feedback over hun aanpak en over het bereikte resultaat. Soms mogen kinderen hun werk verduidelijken tijdens een terugblikgesprek. Oudere kleuters leren hun persoonlijke smaak verwoorden via beoordelingskaartjes.
- Het team volgt op dit moment een **ontwikkelingstraject** rond muzische vorming, dat zich nog meer toespitst op verantwoording dan op ontwikkeling van de aanpak in de klas. Een pluspunt hierbij is dat de teamleden voldoende veranderingsbereid zijn om hun praktijk kritisch te bekijken. Dit groeitraject kan nog aan efficiëntie winnen door het aanwenden van de interne expertise en door het afspreken van duidelijke procedures.

3.3 Lager onderwijs: wereldoriëntatie

Voldoet

Motivering

- De school beschikt nog over weinig valide **outputgegevens** om aan te tonen dat ze de competenties die het leerplan voorschrijft, bij de meeste leerlingen realiseert.
- De eigen toetsen voor dit leergebied beogen vaak enkel goed meetbare feitenkennis en beslaan daardoor slechts een deel van de leerplandoelen. Toch laat de planning en het bewaken van het aanbod voor wereldoriëntatie veronderstellen dat het team de meeste doelen nastreeft en voldoende realiseert.
- De school kiest er bewust voor om niet slaafs een onderwijsleerpakket te volgen. Dit schept (soms nog onbenutte) kansen om beter aan te sluiten bij de plaatselijke situatie en bij de actualiteit. De keerzijde van de medaille is dat het team meer moet investeren in het bewaken van de volledigheid en de continuïteit van het **aanbod**.
- Deze bewaking gebeurt deels vanuit een jaarplanning per klas. Daarin worden thema's en lesonderwerpen gekoppeld aan bestaansdimensies, leerplandoelen en/of eindtermen.
- Daarnaast hanteert het team een overzichtslijst van alle leerplandoelen, waarin de kerndoelen voor elk leerjaar duidelijk gemarkeerd zijn. Het markeren van subdoelen zou hier een correcter beeld geven. Toch proberen vele leerkrachten bij te houden welke doelen aan bod kwamen bij elk thema. Meestal (maar niet altijd) kunnen ze van de aangeduide doelen ook opzoeken om welke concrete activiteit het ging.
- Leerkrachten van aansluitende groepen hanteren deze lijst als vertrekpunt voor overleg met het oog op continuïteit. Bovendien hebben ze zicht op de thema's die in andere groepen aan bod komen.
- Het is nog niet bij iedereen gebruikelijk om alleen die doelen voorop te stellen, die in de lesactiviteit ook daadwerkelijk kunnen nagestreefd worden. Vaak ontstaat een lange lijst met mogelijke doelen, die dan keer op keer opnieuw in de dagplanning komt.
- Opvallend is dat in de meeste klassen slechts het minimum aantal lestijden voorzien is, dat de koepel nodig acht om het leerplan te realiseren. Soms komen onder het kopje 'wereldoriëntatie' in het lessenrooster ook nog cursorische momenten voor sociale vaardigheden, onthaal en hoekenwerk. De vraag rijst of er dan wel voldoende tijd overblijft voor de essentie.
- Tijdens de **activiteiten** doen vele leerkrachten pogingen om leerlingen actief te betrekken bij exploratie en overleg. Vaak werken kinderen in groepen met een onderlinge taakverdeling. Soms is de juf echter langer aan het woord dan de leerlingen.
- Het omgevingsboek is nog meer een archief van leeruitstappen en culturele activiteiten. Het kan nog uitgebreid worden met gegevens over plaatselijke gebouwen, handel, verkeer, beroepen van ouders, ... tot een hulpmiddel om het aanbod beter af te stemmen op de eigen schoolcontext.
- Ook de tijd- en ruimtekaders krijgen vaak nog te weinig vulling vanuit de schoolomgeving, de behandelde thema's of de actualiteit. Positief is wel dat het team investeerde in volledigheid en continuïteit binnen deze referentiekaders.
- De school besteedt ruime aandacht aan milieu- en verkeerseducatie, gezondheidsopvoeding en mondiale vorming. Ze betreft er externen bij, laat zich inspireren door het aanbod van de scholengemeenschap en onderneemt concrete acties. Soms ontbreekt de nodige kritische zin en volgen ze nog slaafs het aangeboden pakket. De integratie van deze educaties in de bestaansdimensies kan nog groeien.
- De integratie van leren leren en ict binnen wereldoriëntatie is in vele klassen wel goed geslaagd. Ook bij de extra-muros-activiteiten is er een voorbeeldige horizontale samenhang merkbaar.

- De meeste teamleden kunnen aantonen dat de toetsopgaven peilen naar (een aantal van) de doelen die ze voor ogen hadden bij de keuze van het aanbod. Enkele leerkrachten hanteren waardevolle procedures om ook vaardigheden in beeld te brengen.
- Techniek is ‘het paradepaardje’ van de school. Al enkele jaren kiest het team dit domein als prioritair aandachtspunt binnen de **schoolontwikkeling**. In alle klassen is er expliciete aandacht voor en doelen uit deze bestaansdimensie zijn in meerdere thema’s terug te vinden. Bewonderenswaardig is dat de school er ondanks beperkte middelen in slaagde om daarnaast ook een echt technieklokaal (‘de klusmachine’) in te richten. De daarbij uitgewerkte activiteiten kaderen al in de pas recent vernieuwde leerplandoelen. Leerkrachten getuigen dat ze deze ruimte en de materialen gebruiken.
- De contacten en het overleg met binnen- en buitenlandse onderwijspartners, verstevigen de inzichten over het belang en de mogelijkheden van dit vormingsaspect.

3.4 Lager onderwijs: muzische vorming

Voldoet

Motivering

- Uit documenten, gesprekken en observaties blijkt dat het team ernstige inspanningen doet om de leerplandoelen op een evenwichtige manier te realiseren. Het blijft nog een uitdaging om dit ook met passende evaluatiegegevens aan te tonen.
- Op dit moment rapporteert het team slechts over **vorderingen** in 3 domeinen van muzische vorming: beeld, muziek en drama. Beweging, media en attitudes blijven achterwege, deels omdat velen het moeilijk vinden om deze doelen te quoteren met een cijfer. De visietekst die het rapport begeleidt, schetst nochtans een ruimer beeld.
- Ook het leerlingvolgsysteem toont weinig sporen van observaties over dit leergebied, behoudens de aandacht voor ritmiek, expressie en creativiteit vanuit lichamelijke opvoeding.
- De planning en bewaking van het **aanbod** getuigen van een bredere visie op muzische vorming. Meerdere leerkrachten kunnen een grondig uitgewerkte jaarplanning voorleggen, waarbij de activiteiten per maand en per domein gerangschikt zijn, met verwijzing naar de betrokken leerplandoelen. Toch is dit nog geen algemene verworvenheid.
- Alle teamleden putten inspiratie uit een recent aangekocht onderwijsleerpakket, dat ze niet strikt volgen. De voorgestelde activiteiten en doelen zorgen voor een grotere diversiteit in het aanbod binnen de verschillende domeinen.
- In hun agenda vermelden een aantal leerkrachten concrete lesdoelen. Anderen verwijzen naar leerplandoelen of eindtermen. Soms staat er enkel een algemene omschrijving van de activiteit. Hierover zijn nog weinig schoolafspraken.
- Om het evenwicht tussen de verschillende domeinen te bewaken, noteert elke leerkracht de gegeven activiteiten of beoogde doelen op een overzichtsrooster. Daaruit blijkt een meestal evenwichtige aandacht voor de 5 domeinen van muzische vorming. Positief is dat het domein media niet vergeten wordt.
- Sinds kort hanteert het team een uitgebreide lijst met algemene doelen om de volledigheid van het aanbod te bewaken. Het getuigt van een kritische zelfinschatting van de school dat ze deze lacune aanpakt. Maar als dit instrument meer moet zijn dan louter verantwoording, is verdere ondersteuning noodzakelijk.
- In een aantal klassen tonen de **activiteiten** een duidelijke wisselwerking tussen beschouwen en creëren.
- Naast de aandacht voor het resultaat, heeft het team vaak oog voor het creatieve proces en voor een goede technische uitvoering. Ter gelegenheid van sommige schoolactiviteiten focussen sommigen sterker op een presentabel product, waardoor er minder ruimte overblijft voor creatief experimenteren.

- In de klassen en in de gangen worden de creaties van kinderen tentoongesteld. Daarbij zijn ook driedimensionale werken, die vaak van een originele aanpak getuigen. De aankleding van de gangen en de kleurrijke speelplaats ondersteunen het muzisch klimaat.
- Enkele keren per schooljaar werkt het team een klasdoorbrekende creanamiddag uit, met ruime keuzemogelijkheden voor de kinderen.
- De school ondersteunt cultuureducatie via toneel, museumbezoek en auteurslezingen.
- Voor de rapportering van muzische vorming hanteren de meeste leerkrachten een cijfer. De criteria waarop ze dit toekennen, zijn soms weinig transparant.
- Toch proberen enkele teamleden wel concreet observeerbare verwachtingen met kinderen te bespreken. Soms is er bij het einde van een les tijd voorzien om te reflecteren op het resultaat en op de manier van werken. Kinderen krijgen de kans om hun werk voor te stellen; leerkrachten reageren vaak met positieve en ontwikkelingsgerichte feedback.
- Het is nog weinig gebruikelijk om kinderen zelf hun vorderingen en successen in kaart te laten brengen, bv. via een portfolio.
- De school bevindt zich nog in een **ontwikkelingstraject** voor muzische vorming. Ze deed al een beroep op teamnascholing en ging op zoek naar achtergrondinformatie en naar een onderwijsleerpakket ter ondersteuning.
- Het gebruik van de interne expertise en ideeënuitswisseling tijdens formele overlegmomenten kunnen de groeiende deskundigheid nog sterker ondersteunen.

4. BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of -variabelen levert het volgende op:

4.1 Professionalisering

4.1.1 Deskundigheidsbevordering

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:
- doelgerichtheid.

Motivering

- Om de **doelgerichtheid** van dit proces te verhogen, probeert de school nascholingsinitiatieven te koppelen aan een of meer prioriteiten.
- Hoewel niet formeel in een visietekst vastgelegd, houdt iedereen zich aan de impliciete afspraak om eerder te kiezen voor teamnascholing dan voor individuele bijscholingssessies. De directeur motiveert deze keuze vanuit strategische, maar ook vanuit praktische overwegingen.
- Toch krijgt het team informatie over het nascholingsaanbod en blijven persoonlijke keuzes mogelijk. Vooral de zorgleerkrachten en de leerkracht lichamelijke opvoeding maken hier gebruik van.
- Meestal reflecteert het team op een personeelsvergadering bij het einde van het schooljaar over de voorbije prioriteiten. De **doeltreffendheid** van de gevolgde nascholingen voor de eigen klaspraktijk is hierbij een criterium. Tijdens het gesprek ontstaan (heel wat) mogelijke prioriteiten voor het volgende jaar. De directeur heeft hierbij een voortrekkersrol en zijn vernieuwingsvoorstellen krijgen meestal de goedkeuring van het team.
- Het is nog niet de gewoonte om vanuit een formeel behoeftenonderzoek een beperkt aantal prioriteiten te selecteren, de andere in een langetermijnplanning te gieten en eerder verworven inzichten te borgen. Vaak worden de vorige prioriteiten verder

meegenomen, waardoor de aandacht en energie over een te brede waaier verspreid worden.

- In het nascholingsplan is deze prioriteitenlijst opgenomen, naast enkele aanduidingen voor het inschakelen van nascholingsinstanties. Verwijzingen naar de noden van het team, naar verantwoordelijkheden of naar een gefaseerde implementatie, komen nauwelijks voor.
- De directeur neemt initiatieven om de deskundigheid van zijn team te **ondersteunen**. Hij kijkt de agenda van elke leerkracht maandelijks na en geeft hierover mondeling of schriftelijk commentaar, meestal in functie van de lopende prioriteiten.
- Gespreid over meerdere schooljaren legt hij gerichte klasbezoeken af, voorafgaand aan een functioneringsgesprek. Hij opteert daarbij voor positieve en stimulerende feedback.
- Nieuwe collega's voelen zich goed opgevangen binnen het team. Toch blijft er nog nood aan meer gerichte en frequente didactische ondersteuning, ook voor teamleden, die een nieuwe opdracht krijgen. De vraaggestuurde ondersteuning kan best aangevuld worden met vaste overlegmomenten, om enthousiaste starters niet te laten verdwalen in de veelheid aan verwachtingen.
- Het beperkte team biedt kansen op een vlotte communicatie. Dit laat het uitwisselen van ideeën en het bespreken van **vernieuwingsinitiatieven** toe. Toch laat de school nog mogelijkheden onbenut om waardevolle interne expertise in te zetten voor de professionalisering van collega's. Het succesvol inzetten van 'techniekcoaches' kent nog geen vervolg bij de aanpak van andere prioriteiten.
- Voor de projecten rond gezondheidsbeleid is wel een verantwoordelijke aangeduid, als verbindingspersoon tussen de school en de scholengemeenschap. Het is positief dat de scholengemeenschap ook een stimulerende rol heeft op pedagogisch-didactisch vlak.
- Het professionaliseringstraject dat de school liep bij de prioriteit techniek is een voorbeeld van goede praktijk. De gedreven uitwerking ervan steunt op een doordachte visie. De vele contacten met andere geïnteresseerden betekenen een verrijking voor het team, zowel voor de visie op technische geletterdheid als voor een breder inzicht op onderwijs in Europa.

4.2 Begeleiding

4.2.1 Leerbegeleiding

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- doelgerichtheid
- ondersteuning.

Motivering

- De school werkt **doelgericht** de leerbegeleiding uit. Ze maakt daarbij bewuste keuzes. De school investeert vooral in kleine klasgroepen en gerichte hulp aan de leerlingen met extra noden.
- Het team beschikt over een uitgeschreven visietekst, maar die is weinig schoolspecifiek en legt onvoldoende de klemtoon op de prioriteiten van de school.
- De directeur die een aantal uren lesopdracht heeft, fungeert ook als zorgcoördinator. Samen met drie teamleden vormt hij het zorgteam.
- De directeur stuurt en coördineert de zorgwerking. Zijn taken situeren zich op school-, leerkracht- en leerlingenniveau. De zorgleerkrachten bieden vooral **ondersteuning** aan individuele leerlingen.
- Binnen de GOK-werking koos het team voor de thema's 'Omgaan met diversiteit' en 'Doorstroming en oriëntering'. De school kan die keuze verantwoorden en maakt een link met de prioriteit rond techniek. Het team evalueerde het GOK-project. Of de

gekozen doelen en acties effectief een positieve invloed hebben op de doelgroep leerlingen, kan de school nog moeilijk aantonen.

- Alle groepsleerkrachten staan in voor de eerstelijnszorg. Ze zorgen voor een warm klasklimaat met respect voor de eigenheid van ieder kind. Welbevinden en betrokkenheid vinden ze belangrijke indicatoren. De teamleden gebruiken geregeld gevarieerde, coöperatieve werkvormen zoals partner- en groepswork.
- De binnenklasdifferentiatie is over het algemeen goed uitgewerkt. De onderwijsleerpakketten met ingebouwde differentiatiemogelijkheden ondersteunen de leerkrachten bij hun taak. Tijdens het hoeken- en contractwerk krijgen de kinderen al in zekere mate oefeningen op maat.
- Om extra aandacht te geven aan technisch en begrijpend lezen organiseert de school peertutoring. De leerlingen van het zesde leerjaar lezen samen met de leerlingen uit de andere klassen.
- Als voorbereiding op het multidisciplinair overleg signaleren de leerkrachten welke kinderen ze wensen te bespreken en waarom. Heel recent werd een nieuw document ontwikkeld, waardoor de voorbereiding op de kindbespreking, maar vooral de verdere afspraken nog concreter kunnen vastgelegd worden. In de toekomst zal de handelingsgerichte aanpak daardoor nog meer aandacht krijgen.
- De tussenkomsten van de zorgleerkrachten zijn vraaggestuurd en structureel geregeld. Zo kunnen alle lagere klassen beroep doen op extra ondersteuning. De bijkomende hulp bestaat vooral uit remediëring van kinderen die wat achterop geraken. In de kleuterafdeling zijn die tussenkomsten heel beperkt.
- In de kleuterafdeling wordt het kindvolgsysteem systematisch opgebouwd. Het bevat relevante gegevens. In de lagere school ligt de klemtoon nog teveel op cognitieve vaardigheden. De weergave van de evolutie van de resultaten op de genormeerde testen is weinig transparant. Het overzichtsblad schetst niet het totale kind. Van opvallende talenten wordt geen melding gemaakt en ook de socio-emotionele ontwikkeling is er niet expliciet in opgenomen.
- De school treft maatregelen voor kinderen met leerstoornissen. Ook bij toetsen kunnen bepaalde leerlingen gebruik maken van hulpmiddelen. Ouders worden bij die bijzondere maatregelen betrokken. Voor een leerling met een auditieve beperking zet de school een apart traject uit. Dat leidt tot curriculumdifferentiatie.
- De school maakt gebruik van de deskundigheid van diverse externe partners, zoals het centrum voor leerlingenbegeleiding en het revalidatiecentrum.
- De school gaat slechts in beperkte mate na of haar procedures en ondersteuning voldoende **doeltreffend** zijn. Het team brengt de effectiviteit van haar leerbegeleiding nog niet in kaart.
- In het teken van hun professionele **ontwikkeling** krijgen de zorgleerkrachten de kans om nascholingen te volgen. De samenkomsten in de scholengemeenschap zijn een meerwaarde in de zorgwerking.

5. ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de school levert volgende vaststellingen op:

- Het **leiderschap** berust vooral bij de directeur, die op een gedreven manier zijn school verdedigt. Een vrij groot onderwijsaanbod in de onmiddellijke omgeving en contextgegevens uit het verleden vormen de drijfveer om sterk te investeren in een stevige profilering van de school en in een goede teamgeest. Een laagdrempelige opstelling tegenover ouders ondersteunt dit streven. Recente tevredenheidsonderzoeken wijzen erop dat hij, samen met zijn team, in dit opzet slaagt.
- Op pedagogisch-didactisch vlak, hanteert hij informele gesprekken en teamoverleg om vernieuwingsprioriteiten onder de aandacht te brengen. Maandelijks gaat hij in de

leerkrachtenagenda's na of die prioriteit ook voldoende aandacht krijgt. Gespreid over meerdere jaren probeert hij bij elke leerkracht een lesactiviteit bij te wonen, gevolgd door een functioneringsgesprek. Door de snel wisselende personeelsbezetting ontstaat de nood om enthousiaste collega's praktijkgericht te coachen bij hun nieuwe opdracht. Dit aspect heeft zeker nog groeikansen.

- Het team beschikt over meerdere beleidsteksten, die de **schoolvisie** concretiseren voor sommige deelaspecten van de dagelijkse onderwijspraktijk. Vaak fungeren de krachtlijnen van het opvoedingsconcept hierbij als referentiekader. Onder impuls van de scholengemeenschap groeit ook de visie op kwaliteitszorg als een cyclisch proces van “plannen, doen, controleren en aanpassen”.
- De teamleden voelen zich betrokken bij de **besluitvorming** via personeelsvergaderingen en informeel overleg. Ze vinden dat er voldoende kansen tot inspraak aanwezig zijn. Infodoorstroming en transparantie van de beslissingen is in deze kleine groep meestal geen probleem.
- In functie van **kwaliteitszorg** beperkt zelfevaluatie (op schoolniveau) zich nog vaak tot reflecties in groep over de ondernomen acties. Het is nog geen gewoonte om de schoolwerking (of een deel ervan) systematisch in een meer gestructureerde vorm van schooldiagnose te analyseren en bij te sturen. Een uitzondering hierop vormt de wettelijk verplichte GOK-evaluatie.
- Ook de recent afgenomen tevredenheidsonderzoeken zijn een stap in de goede richting. Maar de overwegend positieve resultaten gaven weinig aanzetten om de eigen werking bij te sturen of te borgen.
- De school verzamelde een beperkt aantal gegevens voor tien outputindicatoren, waaronder leerlingenvorderingen. Er is een aanzet merkbaar om sommige gegevens over een langere periode in kaart te brengen en verder te analyseren. Of deze overzichten ook aanleiding waren tot teamoverleg in functie van kwaliteitsbewaking, is minder duidelijk.
- Anderzijds houdt de school wel sterk rekening met externe impulsen om haar kwaliteit bij te sturen. De aanbevelingen uit de vorige doorlichtingen werden nauwgezet opgevolgd. Een duidelijk overzichtstrooster en de klaspraktijk wijzen op positieve effecten.
- Gelijktijdig met deze doorlichting werden ook twee meer specifieke beleidsdomeinen van de school onderzocht: het talenbeleid en het beleid rond gelijke onderwijskansen. Talenbeleid was nog geen echt aandachtspunt, omdat de beperkte instroom van anderstalige of taalzwakke kinderen dit volgens de school niet als een dringend probleem vooropschuift. De visie op Nederlands en Frans als leergebied steunt op de betrokken leerplannen. Voor taalinitiatie leeft er eerder een impliciete visie over het belang ervan, die aansluit bij de initiatieven rond internationalisering. Het gebruik van Nederlands als instructietaal en bij de communicatie beschouwt het team als zo evident, dat dit geen expliciete afspraken vergt.
- Voor de GOK-werking voldoet de school aan haar decretale verplichtingen. Bij het begin van de nieuwe GOK-cyclus onderzocht het team grondig welke thema's ze zou uitwerken. Ze koppelde daar doelen en acties aan en voerde nadien een degelijke zelfevaluatie uit. Of ze daarmee ook daadwerkelijk tegemoet komt aan de noden van de meest kansarmen, blijft onduidelijk.

6. STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL

6.1 Wat doet de school goed?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden:

- De inspanningen die de school levert, zowel in de kleuterafdeling als in de lagere afdeling, om te verantwoorden dat ze haar aanbod afstemt op de maatschappelijke verwachtingen.
- De bekommernis om vaak vergeten leerdomeinen, zoals techniek maar ook media, extra aandacht te geven, zonder het evenwicht met andere domeinen te verstoren.
- De goed gestructureerde en aangenaam ingerichte klassen, die kinderen uitnodigen tot exploreren en leren.
- De integratie van leren leren en ICT in wereldoriëntatie.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen:

- De zorg om kinderen met leer- of ontwikkelingsproblemen de nodige ondersteuning te bieden.
- Het creëren van een breed draagvlak bij het vernieuwingsproject rond techniek.

Wat betreft het algemeen beleid:

- De laagdrempelige opstelling om ouders bij de school te betrekken.
- Het nauwgezet opvolgen van externe aanbevelingen om de kwaliteit te verhogen.

6.2 Wat kan de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden:

- In de kleuterafdeling duidelijke afspraken maken over een haalbare procedure om het aanbod te plannen en te bewaken vanuit de leerplandoelen.
- In de lagere afdeling de visie en de procedures verfijnen om muzische vorming te evalueren.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen:

- Het leerlingendossier in de lagere afdeling bijsturen, zodat het een weergave is van de evolutie en de totale ontwikkeling van elk kind.
- Meer gebruik maken van de interne expertise voor de professionalisering van het hele team.

Wat betreft het algemeen beleid:

- Een procedure afspreken om leerkrachten gericht te coachen en te ondersteunen bij een nieuwe opdracht.
- Outputanalyse en systematische zelfevaluatie nog beter uitbouwen als pijlers bij interne kwaliteitszorg.

6.3 Wat moet de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden:

- nihil

7. ADVIES

In uitvoering van het Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies voor erkenning

GUNSTIG

voor kleuteronderwijs en lager onderwijs.

8. REGELING VOOR HET VERVOLG

Nihil

Namens het inspectieteam, de inspecteur-verslaggever

Johan Kets

Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de instelling:

Voor kennisname
Het bestuur of zijn gemandateerde

Naam: